

Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 82

**ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
φθινόπωρο 2014**

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΕΛΛΑΔΑ

Η έρευνα αυτή έγινε κατόπιν αιτήματος και υπό τον συντονισμό της Γενικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η ανάλυση αυτή έγινε για την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.

Το κείμενο αυτό δεν εκφράζει αναγκαστικά τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ερμηνείες ή τοποθετήσεις της παρούσας ανάλυσης εκφράζουν αποκλειστικά και μόνο την άποψη του συντάκτη.

Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 82 / φθινόπωρο 2014 – TNS Opinion & Social

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή.....	1
I. Ελληνική αίσθηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση	1
1. Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	1
2. Εμπιστοσύνη στους θεσμούς και τα θεσμικά όργανα.....	3
II. Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια	5
1. Η αίσθηση του ανήκειν στην Ευρωπαϊκή Ένωση	5
2. Τα δικαιώματα ως πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	6
III. Οικονομική Κατάσταση.....	6
1. Οικονομική κρίση	6
2. Ευρώ, το ενιαίο νόμισμα.....	7
3. Ελληνική και ευρωπαϊκή οικονομία	8
IV. Αναπτυξιακή Στρατηγική & Προτεραιότητες.....	9
1. Ευρώπη 2020	9
2. Κοινές ευρωπαϊκές πολιτικές.....	10
Επίλογος	11

Εισαγωγή

Το τακτικό Ευρωβαρόμετρο 82.3 διεξήχθη από την TNS opinion & social, μία κοινοπραξία των φορέων TNS UK και TNS opinion, στο διάστημα **8-17 Νοεμβρίου 2014**, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας). Η έρευνα διεξήχθη στα 28 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις έξι υποψήφιες προς ένταξη χώρες (Τουρκία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ισλανδία, Μαυροβούνιο, Σερβία και Αλβανία), καθώς και στην «περιοχή όχι υπό τον άμεσο έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας (Τουρκοκυπριακή Κοινότητα)», καλύπτοντας δειγματοληπτικά τον πληθυσμό των χωρών, ηλικίας 15 ετών και άνω.

Για τους σκοπούς της έρευνας χρησιμοποιήθηκε αντιπροσωπευτικό τυχαίο δείγμα, αναλογικό του μεγέθους του πληθυσμού και της πληθυσμιακής πυκνότητας της κάθε χώρας. Όσον αφορά **στο ελληνικό τμήμα της έρευνας, συμμετείχαν 1009 πολίτες**, από αντιπροσωπευτικές περιοχές της ελληνικής επικράτειας. Για τη λήψη των στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν τυποποιημένα ερωτηματολόγια, ενώ η επικοινωνία με τους συμμετέχοντες είχε τη μορφή της προσωπικής συνέντευξης.

Όλα τα ποσοστά έχουν στρογγυλοποιηθεί: από 0.1 έως 0.4 προς την κατώτερη μονάδα και από 0.5 έως 0.9 προς την ανώτερη μονάδα του δεκαδικού συστήματος. Τέλος, σημειώνεται ότι όπου χρησιμοποιείται ο όρος «ευρωπαίοι πολίτες» ή «υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες» αναφέρεται στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU28), δηλαδή στα αποτελέσματα που καταγράφηκαν στα 28 κράτη-μέλη.

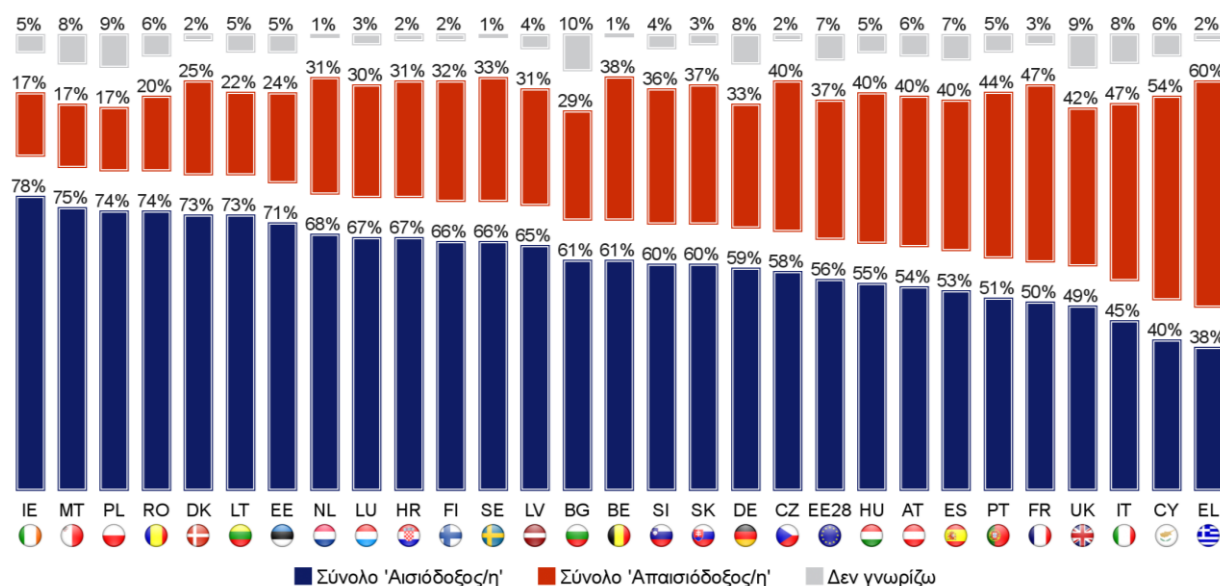
Σημειώνεται ότι η παρούσα έρευνα του Ευρωβαρομέτρου διεξήχθη δύο μήνες πριν την ανακοίνωση και πραγματοποίηση (25/01/2015) των εθνικών εκλογών στην Ελλάδα (νέα κυβέρνηση), όπως επίσης και πριν την ανακοίνωση (22/01/2015) του κ. Μάριο Ντράγκι, Προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για το πρώτο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης στην ιστορία της ΕΚΤ.

I. Ελληνική αίσθηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση

1. Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι Έλληνες, περισσότερο από όλους τους ευρωπαίους πολίτες, εμφανίζονται **απαισιόδοξοι για το μέλλον της Ευρώπης**, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο (απαισιόδοξο) ποσοστό της έρευνας (EL:60%, EU28:37% - αν και καταγράφεται μείωση του αρνητικού ποσοστού κατά [-] 9 ποσοστιαίες μονάδες από το Νοέμβριο 2013), εκτιμώντας μάλιστα ότι **η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πάρει λάθος δρόμο** (EL:60%, EU28:39% - το ελληνικό ποσοστό είναι το υψηλότερο αρνητικό του δείγματος, αν και έχει μειωθεί κατά [-] 12 ποσοστιαίες μονάδες από το Νοέμβριο 2013). Πιο ήσυχο για την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμφανίζεται ποσοστό 16% της ελληνικής κοινής γνώμης καθώς πιστεύει ότι οδεύει προς τη σωστή κατεύθυνση (EU28:25%). Σε κάθε περίπτωση περισσότεροι, συγκριτικά με ένα χρόνο πριν, είναι οι Έλληνες πολίτες που αισιοδοξούν για το μέλλον της Ευρώπης (EL:38%, Νοε2013:29%) - (EU28:56%).

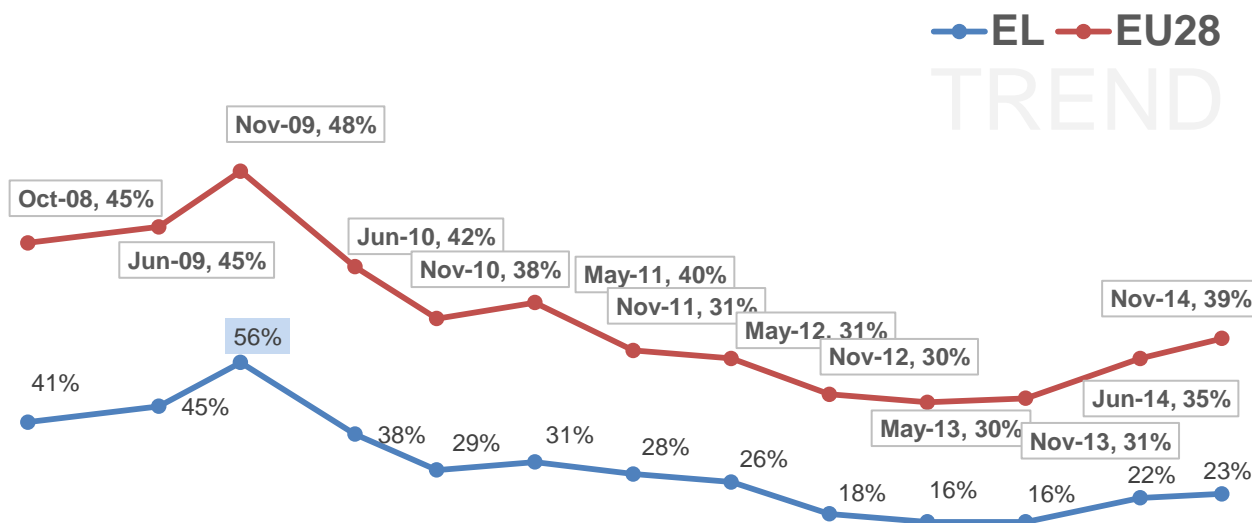
QA22. Θα λέγατε ότι είστε πολύ αισιόδοξος/η, αρκετά αισιόδοξος, αρκετά απαισιόδοξος ή πολύ απαισιόδοξος για το μέλλον της ΕΕ...;

Αν και οι Έλληνες συνεχίζουν να έχουν **αρνητική εικόνα** για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και μάλιστα περισσότερο από όλους τους υπόλοιπους ευρωπαίους πολίτες (EL:44%, EU28:22%), παρόλα αυτά καταγράφεται μείωση του αρνητικού ποσοστού κατά [-] 10 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με την έρευνα του Ευρωβαρόμετρου (EB:80.1 - EL:54%), που διεξήχθη ένα χρόνο πριν, το Νοέμβριο 2013.

Σημειώνεται ότι σημαντική μερίδα της ελληνικής κοινής γνώμης εκφράζεται ουδέτερα για την εικόνα της (EL: 32%, EU28:37%).

Υπέρ μιας θετικής εικόνας για την Ευρωπαϊκή Ένωση εκφράζεται ποσοστό 23% των ελλήνων ερωτηθέντων, το οποίο είναι και το χαμηλότερο που καταγράφει η έρευνα. Ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος (θετική εικόνα) κυμαίνεται σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα (EU28:39%, +16 ποσοστιαίες μονάδες) – βλ. γράφημα που ακολουθεί και παραθέτει αποτελέσματα προηγούμενων ερευνών (τάση).

Ποσοστά (%) προηγούμενων ερευνών του Ευρωβαρόμετρου που εκφράζουν **θετική εικόνα** για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρατηρείται μείωση από το Νοέμβριο 2009 (56%) σε 23% στην παρούσα έρευνα.

Η διαμόρφωση αυτής της αρνητικής εικόνας συνάδει και με τις **αρνητικές συνέπειες** που χρεώνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι ερωτηθέντες, όπως την ανεργία (EL:34%, 2^ο υψηλότερο αρνητικό ποσοστό του συνολικού δείγματος - EU28:17% - αν και καταγράφει σημαντική μείωση [-] 11 ποσοστιαίων μονάδων από το Νοέμβριο 2013 (EB80.1:45%), την απώλεια της πολιτιστικής ταυτότητας (EL:21%, EU28:13%), τη σπατάλη χρήματος (EL:19%, EU28:25%), την ανεπάρκεια ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα (EL:18%, EU28:20%), την αυξημένη εγκληματικότητα (EL:13%, EU28:15%) και τη γραφειοκρατία (EL:10%, EU28:26%). Μάλιστα, οι έλληνες ερωτηθέντες, σε ποσοστό 54%, καταλογίζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ότι δημιουργεί υπερβολική γραφειοκρατία, αν και το ελληνικό αρνητικό ποσοστό είναι το χαμηλότερο που καταγράφει η έρευνα με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε αισθητά υψηλότερα επίπεδα (EU28:72%).

Γενικότερα, οι Έλληνες δυσκολεύονται να προσδώσουν μια θετική διάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναφορικά με τα οικονομικά καθώς τη θεωρούν **υπεύθυνη για τη λιτότητα που πλήττει την Ευρώπη** (EL:78%, το 2^ο υψηλότερο αρνητικό ποσοστό που καταγράφει η έρευνα, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα, EU28:63%). Επίσης, θεωρούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αδυνατεί να αναγκάσει το χρηματοπιστωτικό τομέα να πληρώσει το μερίδιό που του αναλογεί (EL:60%, EU28:47% - Νοε2013:67%, [-]7), όπως επίσης αδυνατεί να κάνει φθηνότερο το κόστος διαβίωσης (EL:79%, EU28:64% - Νοε2013:87%, [-]8), να βελτιώσει την ποιότητα ζωής στην Ευρώπη (EL:57%, EU28:42%), και να συμβάλει στην προστασία των πολιτών της (EL:59%, EU28:33% - Νοε2013:65%, [-]6). Αξιοσημείωτο είναι ότι **παρατηρείται βελτίωση της αρνητικής εικόνας, καθώς τα αρνητικά ποσοστά καταγράφουν μείωση συγκριτικά με αυτά του Νοεμβρίου 2013**, και αντίστοιχα έχουν αυξηθεί τα θετικά, υποδηλώνοντας μια αναγνώριση των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα χρόνο μετά.

Η βελτίωση της εικόνας ενισχύεται και από το γεγονός ότι οι ερωτηθέντες ταυτίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και με **θετικές έννοιες / πρακτικές** όπως αυτής της ελευθερίας να ταξιδεύουμε, να σπουδάζουμε και να εργαζόμαστε οπουδήποτε στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμούμε (EL:48%, EU28:50%), του ευρώ ως κοινό νόμισμα (EL:47%, το 5^ο υψηλότερο ποσοστό που καταγράφει η έρευνα μετά από αυτά της Γερμανίας 53%, του Βελγίου 52%, της Γαλλίας 50% και της Εσθονίας 49% - EU28:39%), του ισχυρού λόγου που έχει η Ε.Ε. σε παγκόσμιο επίπεδο (EL:27%, EU28:25%), καθώς και της πολιτιστικής πολυμορφίας που τη χαρακτηρίζει (EL:25%, EU28:28%). Ειδικότερα δε, ως τα **πλέον θετικά αποτελέσματα** που έχει επιτύχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι Έλληνες πολίτες, όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες, της αναγνωρίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των ανθρώπων, αγαθών και υπηρεσιών μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (EL:57%, EU28:55%), τη διασφάλιση της ειρήνης που επικρατεί μεταξύ των κρατών-μελών της και απολαμβάνουν οι πολίτες της (EL:54%, EU28:56%), όπως επίσης και ότι θεωρούν ότι συμβάλλει στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων απειλών και προκλήσεων (EL:54%, EU28:59%). Ακολουθούν, όπως αξιολογήθηκαν ιεραρχικά η πολιτική και διπλωματική της επιρροή στον υπόλοιπο κόσμο (EL:25%, EU28:19%), το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα των 17 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτελούν την ευρωζώνη (EL:20%, EU28:24%), η οικονομική δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EL:20%, EU28:20%), τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών, π.χ. Έρασμους (EL:18%, EU28:20%), το επίπεδο κοινωνικής πρόνοιας όπως η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση και οι συντάξεις (EL:9%, EU28:18%) καθώς και η κοινή γεωργική πολιτική (EL:6%, EU28:8%). Σε κάθε περίπτωση, ποσοστό 19% των Ελλήνων και 8% των ευρωπαίων ερωτηθέντων δε διακρίνει κάποιο θετικό αποτέλεσμα, απαντώντας «Κανένα».

Όσο δε, για την **επιρροή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια σκηνή**, οι περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες πιστεύουν ότι η άποψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει βαρύτητα και συνεπώς λαμβάνεται σοβαρά υπόψη (EL:58%, EU28:69%). Αυτός, πιθανώς, είναι κι ένας από τους λόγους που οι περισσότεροι Έλληνες εκτιμούν ότι **η Ελλάδα δε θα μπορέσει να αντιμετωπίσει καλύτερα το μέλλον ούσα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:54%, EU28:58%). Παρόλα αυτά σημαντική μερίδα της ελληνικής κοινής γνώμης έχει αντίθετη άποψη εκτιμώντας ότι η Ελλάδα θα διεκδικούσε ένα καλύτερο μέλλον εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EL:40%, EU28:30%).

Επίσης, αν και ποσοστό 52% (EU28:43%) ασκεί αρνητική κριτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την αδυναμία της να δημιουργήσει περισσότερες **θέσεις εργασίας**, παρατηρείται μείωση του αρνητικού ποσοστού (-12 ποσοστιαίων μονάδων συγκριτικά με το Νοέμβριο 2013 - EL:64%, EU28:52%) αναγνωρίζοντας τις προσπάθειες της Ε.Ε. προς αυτήν την κατεύθυνση. Μάλιστα, πολλοί είναι οι Έλληνες (EL:46%, EU28:47%) που πιστεύουν ότι η Ε.Ε. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για περισσότερες θέσεις εργασίας στην Ευρώπη, όπως επίσης ότι κάνει την επιχειρηματική δραστηριότητα ευκολότερη στην Ευρώπη (συμφωνεί ποσοστό EL:46%, EU28:65% / διαφωνεί ποσοστό EL:48%, EU28:22% σημειώνοντας σημαντική απόκλιση μεταξύ της ελληνικής και ευρωπαϊκής άποψης).

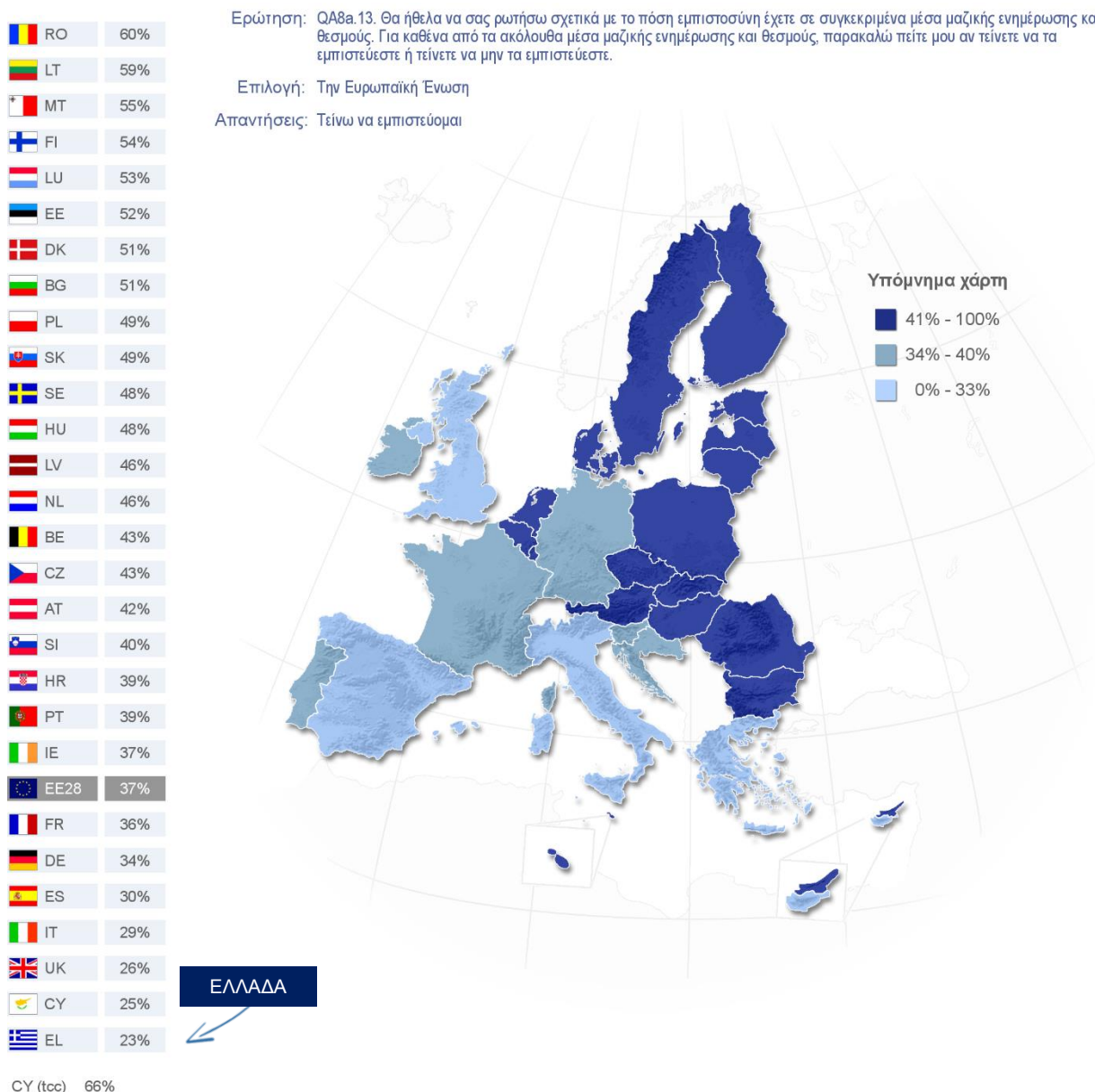
2. Εμπιστοσύνη στους θεσμούς και τα θεσμικά όργανα

Οι Έλληνες εκφράζουν εμπιστοσύνη μόνο στο στρατό (71%) και την αστυνομία (59%), τουλάχιστον από τις μορφές θεσμών που τίθενται υπόψη τους από την έρευνα.

Όσον αφορά τους θεσμούς για τους οποίους οι Έλληνες εκφράζουν **δυσπιστία**, την αρνητική διάκριση καταλαμβάνει ο θεσμός των πολιτικών κομμάτων (EL:91%, 2^ο υψηλότερο ποσοστό του δείγματος μετά από αυτό της Ισπανίας 92%, EU28:80%) και ακολουθούν, σε αξιολογική σειρά, η ελληνική κυβέρνηση (EL:89%, υψηλότερο αρνητικό ποσοστό του δείγματος, EU28:65% αντίστοιχη εθνική κυβέρνηση), η Βουλή των Ελλήνων (EL:85%, υψηλότερο αρνητικό ποσοστό του δείγματος, EU28:62% αντίστοιχη εθνική βουλή), οι περιφερειακές ή τοπικές δημόσιες αρχές (EL:78%, υψηλότερο αρνητικό ποσοστό μαζί με την Ισπανία, EU28:50%), τα Ηνωμένα Έθνη (EL:72%, υψηλότερο αρνητικό ποσοστό του δείγματος, EU28:36%) και η δικαιοσύνη / το εθνικό νομικό σύστημα (EL:54%, EU28:45%).

Δυσπιστία εκφράζεται και για τα ΜΜΕ, και συγκεκριμένα για την τηλεόραση (EL:79%, EU28:45%), το γραπτό τύπο (EL:67%, EU28:49%) και το ραδιόφωνο (EL:59%, EU28:33%), καταγράφοντας και στις τρεις περιπτώσεις το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας. Πιο θετικά διακείμενοι φαίνονται να είναι οι Έλληνες ερωτηθέντες για το Ίντερνέτ καθώς τείνουν να το εμπιστεύονται, περισσότερο από όλους τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, σε ποσοστό 46% (EU28:36%), αν και για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στο ίντερνέτ καταγράφεται δυσπιστία (EL:46% - EU28:54%), παρά εμπιστοσύνη (EL:35% - EU28:21%).

Μέσα στο γενικευμένο κλίμα δυσπιστίας, οι Έλληνες στην πλειονότητά τους, **τείνουν να μην εμπιστεύονται και το θεσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, συγκεντρώνοντας μάλιστα το υψηλότερο ποσοστό (δυσπιστίας) που καταγράφει η έρευνα (EL:76%, EU28:50%), και αντίστοιχα το χαμηλότερο ποσοστό εμπιστοσύνης (βλ. γράφημα - EL:23%, EU28:37%).

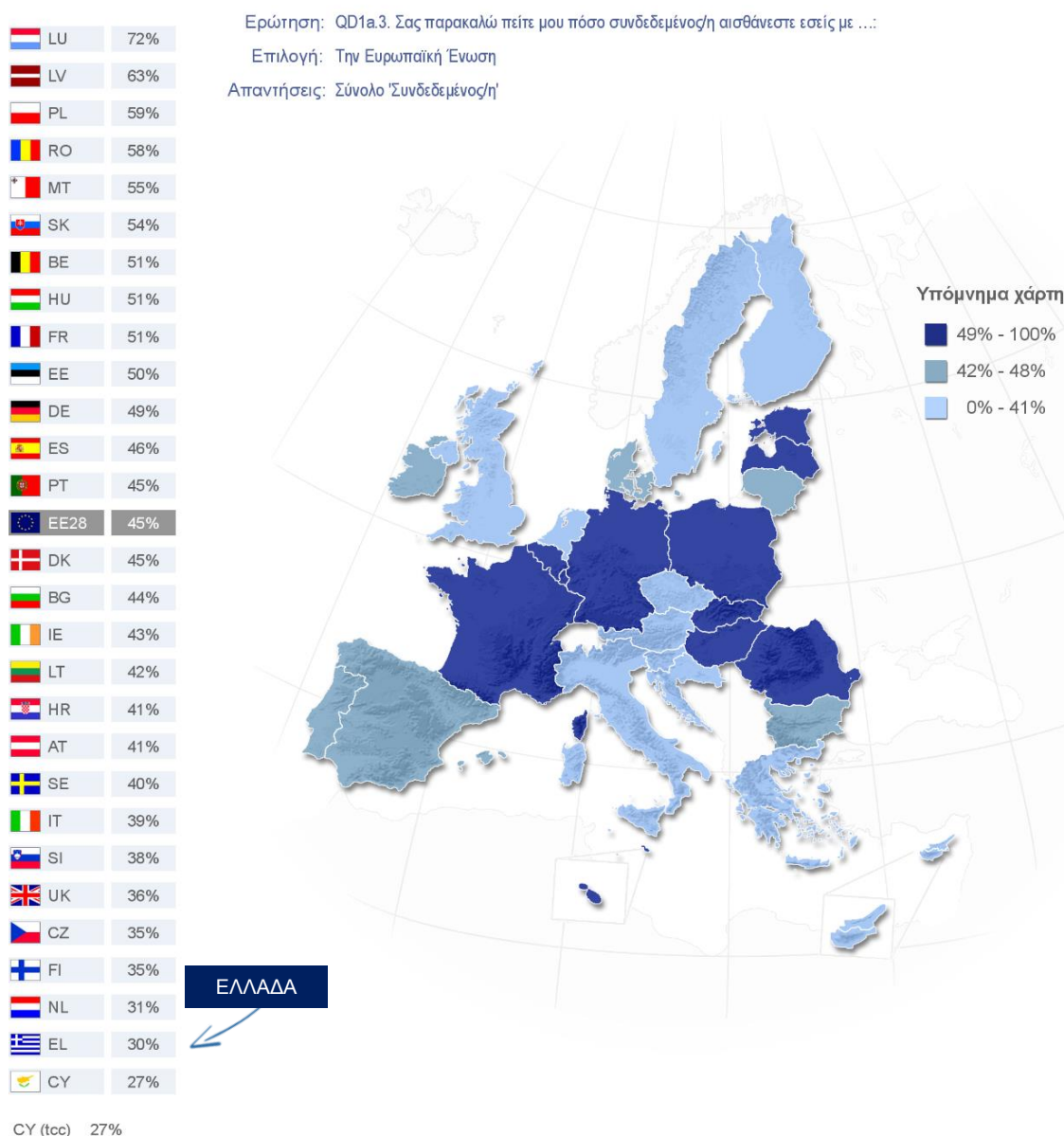

Ειδικότερα δε για τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ελληνική κοινή γνώμη **συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό δυσπιστίας** του συνολικού δείγματος: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (EL:65%, EU28:43%), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (EL:72%, EU28:42%) και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (EL:75%, EU28:46%).

II. Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια

1. Η αίσθηση του ανήκειν στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Έλληνες και Κύπριοι πολίτες συγκεντρώνουν τα χαμηλότερα ποσοστά που καταγράφει η έρευνα αναφορικά με το βαθμό σύνδεσης-σχέσης που αισθάνονται ότι έχουν με την Ευρωπαϊκή Ένωση (EL:30%, CY:27%) – βλ. γράφημα, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε αισθητά υψηλότερο επίπεδο, EU28:45%. Αντίστοιχα, συγκεντρώνουν τα υψηλότερα (αρνητικά) ποσοστά της έρευνας (μελών κρατών) δηλώνοντας ότι **δεν αισθάνονται συνδεδεμένοι με την Ευρωπαϊκή Ένωση** (EL:63%, σημειώνεται μείωση του αρνητικού ποσοστού κατά -9 ποσοστιαίες μονάδες από το Νοέμβριο 2013 – EB80.1:72%, CY:64%, EU28:43%). Η χαμηλή αίσθηση του ανήκειν στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαιώνεται περαιτέρω καθώς οι περισσότεροι Έλληνες ερωτηθέντες, σε ποσοστό 55%, το υψηλότερο της έρευνας, δηλώνουν ότι **δεν αισθάνονται ως πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EU28:35%). Σε κάθε περίπτωση, αρκετοί είναι αυτοί που εξακολουθούν να αισθάνονται ως πολίτες της Ε.Ε. (EL:45%, EU28:63%).

2. Τα δικαιώματα ως πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι Έλληνες, όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες αξιολογούν θετικά, εκφράζοντας εμμέσως την ικανοποίησή τους, αναφορικά με το δικαίωμα των πολιτών να ζουν (EL:76%, EU28:72%) και να εργάζονται (EL: 76%, EU28:74%) σε κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γενικότερα, οι Έλληνες πολίτες, όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι ερωτηθέντες **εκφράζουν την επιθυμία να μάθουν περισσότερα σχετικά με τα δικαιώματα που έχουν ως ευρωπαίοι πολίτες** (EL:69%, EU28:68%), καθώς ομολογούν ότι δε γνωρίζουν ποια είναι τα δικαιώματά τους ως πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EL:56%, καταγράφεται μείωση του ποσοστού (άγνοιας) κατά -8 ποσοστιαίες μονάδες από το Νοέμβριο 2013, EU28:51%). Γενικότερα διαπιστώνεται έλλειμα ενημέρωσης για τα ευρωπαϊκά θέματα τόσο από τους Έλληνες όσο και τους υπόλοιπους ευρωπαίους πολίτες, κατόπιν δικής τους αξιολόγησης αναφορικά με το βαθμό ενημέρωσής τους (EL:67%, EU28:63%). Αντιθέτως, καλά ενημερωμένο αισθάνεται ποσοστό 33% των Ελλήνων και 35% των ευρωπαίων ερωτηθέντων.

Πιθανώς ένας **ευρωπαϊκός κύκλος μαθημάτων σχετικά με την αγωγή του πολίτη για τα παιδιά του δημοτικού** να ενίσχυε το αίσθημα του ευρωπαίου πολίτη (EL:18%, EU28:15%). Αντίστοιχες προτάσεις που θα ενδυνάμωναν περαιτέρω το αίσθημα του ευρωπαίου πολίτη, όπως κατεγράφησαν στην έρευνα, είναι η δημιουργία ενός συστήματος κοινωνικής πρόνοιας (υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, συντάξεις, κ.λπ.) εναρμονισμένο μεταξύ των κρατών μελών (EL:50%, EU28:32%), η ύπαρξη μιας αποτελεσματικής ευρωπαϊκής υπηρεσίας αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών για την καταπολέμηση διεθνών φυσικών καταστροφών (EL:29%, EU28:22%), η χρήση ενός ευρωπαϊκού δελτίου ταυτότητας εκτός από αυτά των εθνικών δελτίων ταυτότητας (EL:22%, EU28:20%), η συμμετοχή σε συζητήσεις σε εθνικό επίπεδο σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης (EL:22%, EU28:11%), η απευθείας εκλογή ενός Προέδρου της Ε.Ε. από τους πολίτες όλων των κρατών μελών (EL:21%, EU28:16%), η δυνατότητα μετάβασης σε οποιαδήποτε χώρα της Ε.Ε. μετά τη συνταξιοδότηση των πολιτών παίρνοντας μαζί και τη σύνταξη που δικαιούνται (EL:19%, EU28:27%), ένα ευρωπαϊκό στρατό (EL:18%, EU28:15%), όπως επίσης η δυνατότητα ψήφου σε όλες τις εκλογές που διενεργούνται στο κράτος μέλος όπου ζουν, ακόμη κι αν δεν είναι υπήκοοι αυτού του κράτους μέλους (EL:17%, EU28:13%).

Παρόλα αυτά, οι Έλληνες πολίτες δηλώνουν ότι **κατανοούν τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (EL:60%, EU28:52%), ενώ αρκετοί είναι οι ερωτηθέντες που εκφράζουν δυσκολία κατανόησης της λειτουργίας της Ε.Ε. (EL:39%, EU28:44%). Αξιοσημείωτο είναι ότι οι Έλληνες περισσότερο από κάθε άλλον ευρωπαίο πολίτη πιστεύουν ότι **τα συμφέροντα της χώρας τους δε λαμβάνονται καλά υπόψη στην Ευρωπαϊκή Ένωση** (EL:81%), με το ελληνικό (αρνητικό) ποσοστό να είναι το υψηλότερο του συνολικού δείγματος της έρευνας, και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (EU28:50%).

III. Οικονομική Κατάσταση

1. Οικονομική κρίση

Μερικοί οικονομικοί αναλυτές εκτιμούν ότι ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης έχει ήδη φθάσει στο αποκορύφωμά του και ότι η κατάσταση θα ανακάμψει, ενώ άλλοι διαφωνούν προβλέποντας ακόμα χειρότερες εξελίξεις για την οικονομία. Όπως φαίνεται, οι Έλληνες είναι από αυτούς που **εκφράζουν το φόβο ότι τα χειρότερα δεν έχουν συμβεί ακόμα** (EL:61%, καταγράφεται μείωση του ποσοστού φόβου από 71% το Νοέμβριο 2013). Το ελληνικό ποσοστό ανησυχίας είναι το 4^ο υψηλότερο (αρνητικό) της έρευνας (CY:69%, CY:65%, FR:63%, EU28:46%).

Σε μια γενικότερη τοποθέτηση φαίνεται ότι οι Έλληνες πολίτες αμφισβητούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα βγει από την κρίση πιο δίκαιη (EL:55%, EU28:39%). Σε κάθε περίπτωση, οι Έλληνες ερωτηθέντες πιστεύουν ότι **η Ελλάδα πρέπει να προχωρήσει τις μεταρρυθμίσεις** ώστε να καταφέρει να αντιμετωπίσει το μέλλον και τις όποιες νέες προκλήσεις (EL:89%, EU28:87%).

Σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, οι Έλληνες ερωτηθέντες **αξιολογούν ως αποτελεσματικά τα μέτρα** που συζητιούνται στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, και τα οποία προβλέπουν ενισχυμένο ρόλο για την Ευρωπαϊκή Ένωση στη ρύθμιση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (EL:61%, EU28:64%), πρόστιμα για τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών της Ε.Ε. που ξοδεύουν ή δανείζονται υπερβολικά (EL:58%, EU28:58%), κεντρική επίβλεψη του τραπεζικού συστήματος σε επίπεδο Ε.Ε. (δηλαδή Τραπεζική Ένωση) (EL:58%, EU28:65%), καθώς και προέγκριση από την Ευρωπαϊκή Ένωση των προϋπολογισμών των κρατών-μελών της Ε.Ε. (EL:54%, EU28:53%).

Λαμβάνοντας υπόψη τη μεταρρύθμιση των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών, οι Έλληνες όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες συμφωνούν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να λάβει τα ακόλουθα μέτρα:

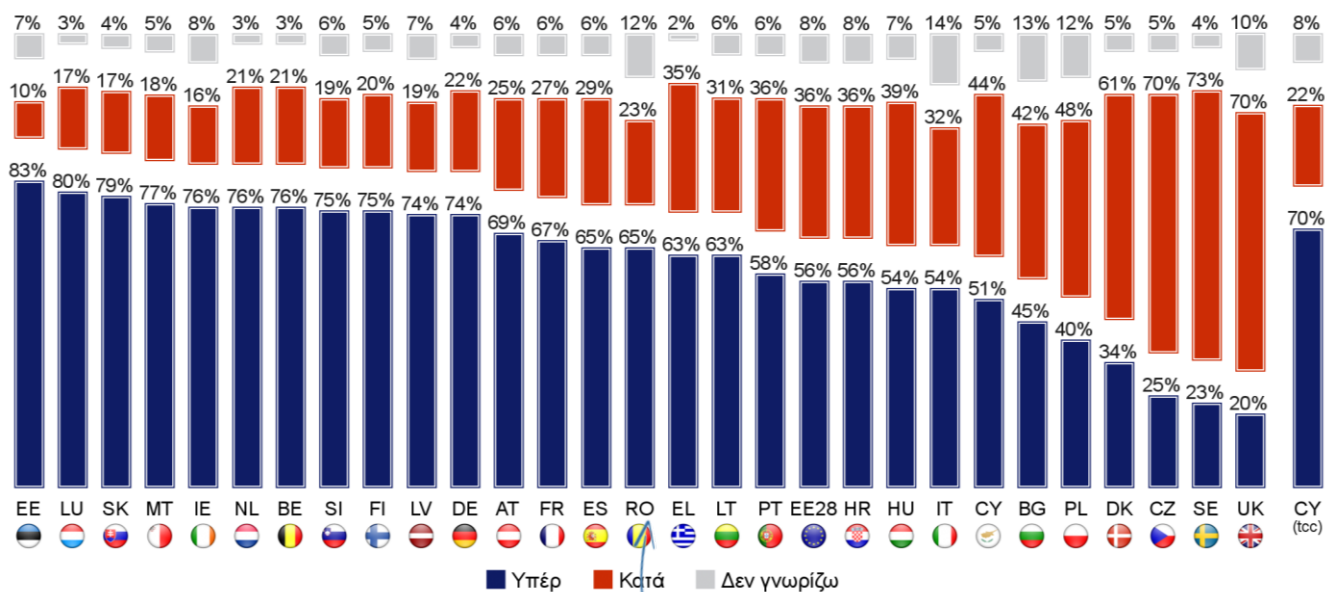
- Αυστηρότερους κανόνες για τη φοροδιαφυγή και τους φορολογικούς παραδείσους (EL:90%, EU28:86%)
- Ρύθμιση των αποδοχών στο χρηματοπιστωτικό τομέα (π.χ. τα μπόνους στελεχών) (EL:69%, EU28:74%)
- Εισαγωγή ευρωομολόγων (ευρωπαϊκών ομολόγων) (EL:54%, EU28:39%). Το ελληνικό ποσοστό που τάσσεται υπέρ είναι το 3^ο υψηλότερο του δείγματος, μετά από αυτά του Βελγίου (60%) και της Πορτογαλίας (58%).
- Εισαγωγή φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές (EL:50%, EU28: 53%). Σημαντική μερίδα της ελληνικής κοινής γνώμης (41%) τάσσεται κατά της λήψης του συγκεκριμένου μέτρου (EU28:31%).

2. Ευρώ, το ενιαίο νόμισμα

Αναφορικά με το Ευρώ, κι ενώ η Ελλάδα πλήττεται από τη χειρότερη οικονομική κρίση από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα, η ελληνική κοινή γνώμη, στην πλειονότητά της (63%), συνεχίζει να τάσσεται ξεκάθαρα **υπέρ μίας Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης, με ένα νόμισμα το Ευρώ**, εκφράζοντας, εμμέσως πλην σαφώς, εμπιστοσύνη και προτίμηση στο ευρωπαϊκό νόμισμα. Σημειώνεται ότι τα τελευταία χρόνια, της οικονομικής κρίσης, η συζήτηση για την παραμονή στην ευρωζώνη και τους κινδύνους που εγκυμονεί μια ενδεχόμενη έξοδος από το ευρώ απασχολεί την ελληνική, και ευρωπαϊκή, κοινή γνώμη και αποτελεί μία από τις κύριες θεματικές των ΜΜΕ.

Η μερίδα του ελληνικού δείγματος που φαίνεται δυσαρεστημένη από τη μέχρι τώρα χρήση του νομίσματος και τάσσεται κατά της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης διαμορφώνεται στο 35%, δηλαδή παραμένει στα ίδια επίπεδα με αυτά των προηγούμενων ερευνών του Ευρωβαρομέτρου (Άνοιξη και Φθινόπωρο 2013). Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώνεται στο 56% (θετική στάση) και 36% (αρνητική στάση) αντίστοιχα (βλ. γράφημα που ακολουθεί).

QA19.1. Ποια είναι η γνώμη σας για κάθε ένα από τα παρακάτω θέματα; Σας παρακαλώ πείτε μου για το καθένα αν είστε υπέρ ή κατά.
Μία Ευρωπαϊκή οικονομική και νομισματική ένωση, με ένα μοναδικό νόμισμα, το ευρώ

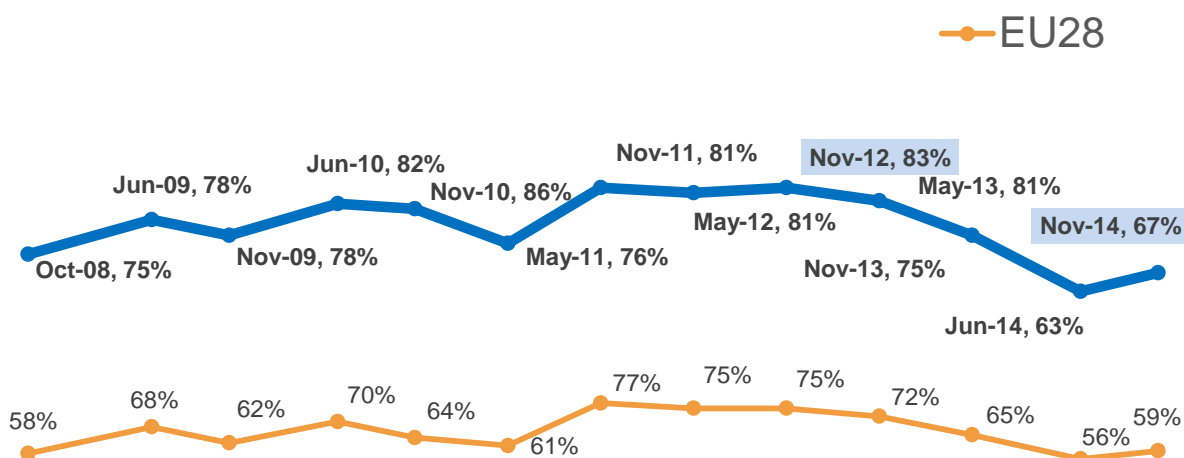

Γενικότερα, Έλληνες και ευρωπαίοι πολίτες πιστεύουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ικανοποιητική δύναμη και εργαλεία για να υπερασπιστεί τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά (EL:69%, EU28:60%).

3. Ελληνική και ευρωπαϊκή οικονομία

Η πλειονότητα της ελληνικής κοινής γνώμης, σε ποσοστό 98%, εκφράζει δυσaréσκεια για την κατάσταση της οικονομίας στην Ελλάδα. Το ελληνικό ποσοστό είναι το υψηλότερο αρνητικό της έρευνας, με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να κυμαίνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (EU28 ποσοστό απογοήτευσης: 63%).

Αν και διαπιστώνεται δυσaréσκεια και για την κατάσταση της οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (EL:67%, EU28:59%), ωστόσο παρατηρείται σταδιακή μείωση του ποσοστού δυσaréσκειας για την ευρωπαϊκή οικονομία συγκριτικά με προηγούμενες έρευνες (βλ. γράφημα).

Ποσοστά (%) προηγούμενων ερευνών του Ευρωβαρόμετρου που χαρακτηρίζουν ως κακή την ευρωπαϊκή οικονομία

Την ώρα που 6 στους 10 Έλληνες πολίτες είναι δυσαρεστημένοι από την καθημερινή τους ζωή, 8 στους 10 ευρωπαίους πολίτες δηλώνουν ευχαριστημένοι. Συγκεκριμένα, οι Έλληνες συγκεντρώνουν το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας (EL:59%, EU28:21%), και μάλιστα από τα μοναδικά αρνητικά μαζί με αυτά της Βουλγαρίας (53%), της «περιοχής όχι υπό τον άμεσο έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας» (Τουρκοκυπριακή Κοινότητα) (53%) και της Σερβίας (51%). Αντίστοιχα καταγράφεται το χαμηλότερο ποσοστό ικανοποίησης (EL:41%, EU28:79%).

Μόνο 1 στους 4 Έλληνες πολίτες φαίνεται να είναι ικανοποιημένος με την **προσωπική του επαγγελματική κατάσταση** (EL:25%, EU28:56%), ενώ παράλληλα το ελληνικό ποσοστό που τη χαρακτηρίζει ως κακή καταγράφει αρνητική πρωτιά (EL:53%, EU28:26%). Σε ένα γενικότερο πλαίσιο αξιολόγησης της παρούσας κατάστασης απασχόλησης, Έλληνες και Ισπανοί, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας (EL & ES:98%), όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες, σκιαγραφούν ένα γενικότερο κλίμα απογοήτευσης καθώς όλοι εκτιμούν ότι **η απασχόληση (σε εθνικό επίπεδο) βρίσκεται σε δυσχερή θέση** (EU28:73%).

Η οικονομική κρίση που μαστίζει την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια διαφαίνεται σε όλες τις απαντήσεις των Ελλήνων πολιτών που αφορούν την οικονομία, καταδεικνύοντας και την αγωνία τους σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους.

Για παράδειγμα ενώ οι περισσότεροι ευρωπαίοι ερωτηθέντες αξιολογούν θετικά την οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι οικογένειές τους (EU28:65%, EL:25%), την ίδια στιγμή, σε πλήρη αντίθεση, **οι Έλληνες εκφράζουν την αγωνία τους για την οικογενειακή τους οικονομική κατάσταση**, συγκεντρώνοντας το υψηλότερο ποσοστό δυσαρέσκειας (EL:75%, EU28:32%).

Μάλιστα δυσοίωνες είναι και οι προβλέψεις τους για την επόμενη χρονιά, όπου συγκεντρώνοντας το υψηλότερο αρνητικό (απαισιόδοξο) ποσοστό από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα, οι Έλληνες **προβλέπουν επιδείνωση, για τους επόμενους 12 μήνες**, της κατάστασης της οικογένειάς του (EL:46%, EU28:14%), και γενικότερα της οικονομικής κατάστασης (EL:55%, EU28:28% σε εθνικό επίπεδο) και της απασχόλησης στην Ελλάδα (EL:57%, EU28:30%). **Στάσιμη** (ούτε καλύτερα, ούτε χειρότερα) εκτιμούν ότι θα παραμείνει η ζωή τους γενικότερα (EL:48%, EU28:58%), καθώς και η γενικότερη κατάσταση της ευρωπαϊκής οικονομίας (EL:46%, EU28:42%).

Σε κάθε περίπτωση, **η ανεργία** (EL:60%, καταγράφεται μείωση -5 ποσοστιαίων μονάδων από το Νοέμβριο 2013, EU28:45%) **και η κατάσταση της οικονομίας** (EL:46%, καταγράφεται μείωση -6 ποσοστιαίες μονάδες από το Νοέμβριο 2013, EU28:24%) **αποτελούν τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα**, με τη φορολογία (EL:22%, EU28:10%) και το δημόσιο χρέος (EL:22%, EU28:14%) να ταλαιπωρούν, επίσης, τη χώρα στην παρούσα φάση.

IV. Αναπτυξιακή Στρατηγική & Προτεραιότητες

1. Ευρώπη 2020

Αναφορικά με τους στόχους που έχει θέσει, η Ευρωπαϊκή Ένωση, έως το 2020, σε γενικές γραμμές, Έλληνες και ευρωπαίοι πολίτες εκτιμούν ότι η επίτευξή τους είναι εφικτή, αν και δεν είναι λίγοι εκείνοι που αξιολογούν τους στόχους ως υπερβολικά φιλόδοξους. Συγκεκριμένα, ως **ρεαλιστικούς στόχους, έως το 2020**, χαρακτηρίζουν τους παρακάτω:

- Τουλάχιστον το 40% των ατόμων ηλικίας 30 έως 34 ετών πρέπει να έχει πτυχίο ή δίπλωμα ανώτατης εκπαίδευσης (EL:46%, EU28:46%).
- Ο αριθμός των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο χωρίς τίτλους σπουδών να μειωθεί στο 10% (EL:44%, EU28:51%).
- Τα τρία τέταρτα των ανδρών και των γυναικών, μεταξύ 20 και 64 ετών, να έχουν δουλειά (EL:36%, EU28:58%). Σημειώνεται ότι αρκετοί θεωρούν ότι αυτός ο στόχος είναι αρκετά φιλόδοξος (EL:33%, EU28:23%), ενώ αντίθετη άποψη έχει το 29% της ελληνικής και το 15% της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης, που προσδίδει περισσότερη ευκολία στην επίτευξή του.

- Η ελληνική κοινή γνώμη διχάζεται αναφορικά με το στόχο που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τη μείωση του αριθμού των Ευρωπαίων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, κατά ένα τέταρτο, έως το 2020, καθώς 31% βρίσκει υπερβολικά αισιόδοξη αυτή την προοπτική, ενώ 36% προβλέπει μεγαλύτερη μείωση, αξιολογώντας το στόχο ως υπερβολικά συγκρατημένο. Τέλος, ποσοστό 31% εκτιμά ότι ο στόχος είναι ρεαλιστικός (EU28: 24%, 21% και 49% αντίστοιχα).
- Το μερίδιο των κεφαλαίων που επενδύονται στην έρευνα και την ανάπτυξη πρέπει να φτάσει το 3% του πλούτου που παράγεται στην Ε.Ε. κάθε χρόνο (ΕΛ:40%, ΕU28:53%).
- Να φτάσει η συμβολή της βιομηχανίας στην οικονομία στο 20% του ΑΕΠ έως το 2020 (ΕΛ:44%, ΕU28:51%).
- Να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στην Ε.Ε. κατά τουλάχιστον 20% έως το 2020 σε σύγκριση με το 1990 (ΕΛ:41%, ΕU28:52%).

Προκειμένου να βγει η Ευρωπαϊκή Ένωση από την παρούσα χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και να προετοιμαστεί για την επόμενη δεκαετία, οι ερωτηθέντες αξιολογούν ως σημαντικές τις παρακάτω **πρωτοβουλίες**:

- **Παροχή βοήθειας προς τους φτωχούς και τους κοινωνικά αποκλεισμένους** και της δυνατότητας να παίξουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία (ΕΛ:94%, ΕU28:82%).
- Εκσυγχρονισμός των αγορών εργασίας, με σκοπό την αύξηση των επιπέδων απασχόλησης (ΕΛ:89%, ΕU28:81%).
- Υποστήριξη μιας οικονομίας που χρησιμοποιεί λιγότερους φυσικούς πόρους και εκπέμπει λιγότερα αέρια του θερμοκηπίου (ΕΛ:84%, ΕU28:79%).
- Βελτίωση της ποιότητας και ελκυστικότητας του συστήματος ανώτερης εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΛ:84%, ΕU28:75%).
- Βοήθεια προς τη βιομηχανική βάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να είναι πιο ανταγωνιστική προωθώντας την επιχειρηματικότητα και αναπτύσσοντας νέες δεξιότητες (ΕΛ:81%, ΕU28:74%).
- Αύξηση της στήριξης στις πολιτικές έρευνας και ανάπτυξης και μετατροπή των εφευρέσεων σε προϊόντα (ΕΛ:71%, ΕU28:70%).
- Ανάπτυξη της ηλεκτρονικής οικονομίας ενισχύοντας το υπερταχύ διαδίκτυο εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΛ:62%, ΕU28:57%).

2. Κοινές ευρωπαϊκές πολιτικές

Έλληνες και ευρωπαίοι πολίτες τάσσονται **υπέρ μιας κοινής ενεργειακής πολιτικής μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (ΕΛ:78%, ΕU28:73%), και παραθέτουν και τους στόχους που θα έπρεπε να δοθεί προτεραιότητα, όπως η εγγύηση λογικών τιμών ενέργειας για τους καταναλωτές (ΕΛ:50%, ΕU28:39%), η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΕΛ:47%, ΕU28:39%), η προστασία του περιβάλλοντος (ΕΛ:39%, ΕU28:34%), η εγγύηση συνεχούς παροχής ενέργειας (ΕΛ:26%, ΕU28:20%), η καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη (ΕΛ:26%, ΕU28:26%), η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας (ΕΛ:18%, ΕU28:27%) και η εγγύηση λογικών τιμών ενέργειας για τις εταιρείες (ΕΛ:18%, ΕU28:14%).

Επίσης, τάσσονται **υπέρ μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής** των 28 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς άλλες χώρες (ΕΛ:72%, ΕU28:66%) και **μιας κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας** μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΛ:77%, ΕU28:76%).

Αναφορικά με την προοπτική μιας **κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής μετανάστευσης**, τόσο οι Έλληνες όσο και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες είναι θετικά διακείμενοι μιας τέτοιας προοπτικής (ΕΛ:74%, ΕU28:71%).

Οι Έλληνες όπως και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες, στην πλειονότητά τους θεωρούν απαραίτητη τη **λήψη πρόσθετων μέτρων για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης** ανθρώπων από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΛ:96% - το υψηλότερο ποσοστό της έρευνας μαζί με αυτό της Μάλτας, ΕU28:82%). Ειδικότερα δε οι προτιμήσεις τους για το επίπεδο λήψης (εθνικό, ευρωπαϊκό ή και

τα δύο), οι απαντήσεις τους διαμορφώνονται ως εξής: οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο (EL:36%, EU28:21%), σε ευρωπαϊκό επίπεδο (EL:25%, EU28:26%) και στα δύο επίπεδα, δηλαδή Ε.Ε. και εθνικό (EL:35%, EU28:35%).

Η μετανάστευση ανθρώπων από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τους προκαλεί γενικότερα θετικό αίσθημα (EL:52%, EU28:52%), αν και σημαντική μερίδα της ελληνικής και ευρωπαϊκής κοινής γνώμης εκφράζει δυσανεξία (EL:46%, EU28:41%). **Δυσανεξία καταγράφεται για το φαινόμενο μετανάστευσης ανθρώπων από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, με το ελληνικό (αρνητικό) ποσοστό να είναι το 2^ο υψηλότερο της έρευνας (EL:75%, EU28:57%), μετά από αυτό της Λετονίας (79%).

Ωστόσο, **αρνητικοί στο ενδεχόμενο μιας μεγαλύτερης διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης** με την ένταξη άλλων χωρών μέσα στα επόμενα χρόνια, είναι οι περισσότεροι Έλληνες, όπως και ευρωπαίοι πολίτες (EL:52%, EU28:48%). Παρόλα αυτά, σημαντική μερίδα του ελληνικού και του ευρωπαϊκού δείγματος αντίστοιχα, τάσσεται υπέρ μιας τέτοιας προοπτικής (EL:43%, EU28:39%).

Τέλος, θετικά βλέπουν και την περίπτωση μιας συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου και επενδύσεων ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ (EL:61%, EU28:58%).

Επίλογος

Η έρευνα συνέλεξε αντιλήψεις και απόψεις σχετικά με την γενική αίσθηση των Ελλήνων για την Ευρωπαϊκή Ένωση, την αίσθηση του «ανήκειν» σε αυτήν υπό το πρίσμα της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, την οικονομική κατάσταση όπως συνδέεται με την οικονομική κρίση και το ενιαίο νόμισμα, αλλά και το ευρωπαϊκό όραμα για ανάπτυξη, όπως αρθρώνεται στην Αναπτυξιακή Στρατηγική και τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά την περίοδο που διεξήχθη η έρευνα, φαίνεται ότι οι έλληνες πολίτες λειτουργούν ως το αντεστραμμένο είδωλο του ευρωπαϊκού μέσου όρου, τόσο ως προς την ποιότητα της καθημερινής τους ζωής, όσο και τα αποθέματα αισιοδοξίας για το μέλλον της Ευρώπης: δηλώνουν δυσαρεστημένοι από την καθημερινή τους ζωή, εμφανίζονται απαισιόδοξοι για το μέλλον της Ευρώπης, ενώ εκτιμούν επιπλέον ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πάρει λάθος δρόμο. Στη βάση αυτής της διαπίστωσης, τα ευρήματα της έρευνας μας επιτρέπουν ως ένα βαθμό να δούμε πώς συνδιαλέγεται η ελληνική κοινή γνώμη με την ιδέα, τις αξίες, αλλά και την πραγματικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα τώρα κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Πρόκειται για ένα διάλογο κατά τον οποίο η δυσπιστία, η επιφυλακτικότητα και η εσωστρέφεια βαδίζουν μαζί με την αναγνώριση των αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ελεύθερη κυκλοφορία ανθρώπων, αγαθών και υπηρεσιών. Ο καταλογισμός ευθυνών στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τη λιτότητα που πλήττει την Ευρώπη και την Ελλάδα, συνυπάρχει με την πεποίθηση ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ικανοποιητική δύναμη και εργαλεία για να υπερασπιστεί τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά, τόσο όπως αποτυπώνεται στις θετικές απόψεις της ελληνικής κοινής γνώμης για την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση, με ένα νόμισμα το Ευρώ, όσο και την εκτίμηση, ότι τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Η έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς στη χώρα, αλλά και στον ίδιο το θεσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετριάζεται από το ζητούμενο μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής, μιας κοινής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας, μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για τη μετανάστευση και την ενέργεια.

Ως σημαντικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναδεικνύονται η παροχή βοήθειας προς τους φτωχούς και τους κοινωνικά αποκλεισμένους, αλλά και ο εκσυγχρονισμός των αγορών εργασίας, η βελτίωση της ποιότητας και ελκυστικότητας του συστήματος ανώτερης εκπαίδευσης, η βοήθεια προς τη βιομηχανική βάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να είναι πιο ανταγωνιστική, η αύξηση της στήριξης στις πολιτικές έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και ανάπτυξη της ηλεκτρονικής οικονομίας.

Φαίνεται πως συνδέουν το μέλλον τους με τη συλλογική προσπάθεια και τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έξοδο από την παρούσα χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση αλλά και για την επόμενη δεκαετία, στον ίδιο, και ακόμη μεγαλύτερο βαθμό με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους.